

LAUSUNTO VÄYLÄVERKON VUOSIEN 2022-2029 INVESTOINTIOHJELMAN LUONNOKSESTA

Nelostie E75 ry on tutustunut väyläverkon vuosien 2022–2029 investointiohjelman luonnokseen ja lausuu asiasta seuraavaa:

Yleistä investointiohjelman periaatteista ja lähtökohdista

Vuosien 2022–2029 investointiohjelma on Väyläviraston tietoon perustuva ehdotus rata-, maantie- ja vesiväylähankkeiden toteuttamisesta ja niiden vaikutuksista. Vuosittain laadittava investointiohjelma on keskeinen osa Liikenne 12-suunnitelman toimeenpanoa. Ohjelma sisältää sekä isoja kehittämis- ja peruskorjaushankkeita että pienempiä parantamishankkeita. Investointiohjelmaa hyödynnetään mm. talousarvioesityksen valmistelussa.

Traficommin laatima liikenneverkon strateginen tilannekuva on toiminut yhtenä tärkeänä lähtökohtana investointiohjelmalle ja siihen sisältyvien hankkeiden valinnalle. Strategisessa tilannekuvassa on kuvattu ne väyläverkon kehittämistarpeet, joihin investointiohjelman tulee vastata.

Liikenneverkon strateginen tilannekuva nostaa selkeästi esiin valtatieä 4 koskevat kehittämistarpeet. Tilannekuvassa on valtatieen osalta tunnistettu sekä palvelutaso- että turvallisuuspuutteita. Sujuvuusongelmia on erityisesti yhteysväleillä Jyväskylä-Oulu ja merkittäviä liikenneturvallisuuspuutteita yhteysväleillä Lahti-Jyväskylä ja Keminmaa-Inari. TEN-T-kriteerien kautta tarkasteltuna valtatiellä 4 on useita puutteita eri yhteysväleillä. Nykyisellään vajaan 40 % ydinverkon tieosuudesta (valtatie 4 ja 29) kattaa kriteerit.

Strategisessa tilannekuvassa esiin tuotujen pääväylän palvelutaso- ja turvallisuuspuutteisiin perustuen, Nelostie E75 ry pitää kestävämmänä, että investointiohjelma vastaa vain pieneltä osin valtatieen 4 kehittämistarpeisiin. Lisäksi investointiohjelman perustelut eivät ole tasapuoliset ja selkeät. Hankkeita ei ole onnistuttu priorisoimaan tehokkuuden ja vaikuttavuuden perusteella.

Nelostie E75 ry näkee myös, että investointiohjelmassa valtatie 4 kehittämisessä lähtökohtana tulee olla asetettujen TEN-T-kriteeristöjen ja laatuvaatimusten tavoittelu. Valtatietä 4 koskevia parantamistoimia tulee kiirehtiä, jotta TEN-T-ydinverkon rakentuminen ja sille asetettu tavoitetaso toteutuu vuoteen 2030 mennessä. Parantamistoimenpiteet johtuvat liikenteellisistä tarpeista, eikä niitä ratkaista hallinnollisin päätöksin kriteeristöistä poikkeamalla.

Investointiohjelman rahoitus

Investointiohjelman talouskehys pohjautuu Liikenne 12 -suunnitelman taloudelliseen kehykseen ja rahoituksen kohdentamista koskeviin linjauksiin. Maantieverkon kehittämisen talouskehys on investointiohjelman ajanjaksolla 1 030 milj. euroa.

Maantieverkon osalta ohjelman rahoitus painottuu pääväyliin. Pääväylien palvelutasopuutteita korjataan sekä isoilla kehittämishankkeilla (4 kpl) sekä pistemäisissä kohteissa (20 kpl) ympäri Suomen.

Investointiohjelma tuo selkeästi esiin sen, kuinka esitetyllä talouskehyksellä ei kyetä vastaamaan Liikenne 12-suunnitelman tavoitteisiin. Nelostie E75 ry muistuttaa valtatie 4 valtakunnallisesta merkityksestä ja sen keskeisestä roolista elinkeinoelämän kuljetusten sekä henkilöliikenteen välittäjänä. Valtatie 4 Helsingistä Utsjoelle on Suomen tärkein etelä-pohjoissuuntainen pääväylä, ja investoinnit tien hyödyttävät koko Suomea. Tien varren maakuntien osuus Suomen tavaraviennistä on lähes puolet ja väylää käyttävät kaikki toimialat.

Nelostie E75 ry esittääkin, että maantieverkon rahoitustasoa tulee vielä tarkastella tavoiteltujen vaikutusten, erityisesti vientivetoisen teollisuuden tulevaisuuden tarpeiden kautta. Nelostie E75 ry pitää erittäin tärkeänä, että valtatie 4:n kehittämiseen osoitetaan riittävät resurssit investointiohjelman ajanjaksolla.

Valtatietä 4 koskevat investoinnit

Keski-Suomesta valtatie 4 parantamista koskien investointiohjelmaan sisältyy kolmen kehittämishankkeen kokonaisuus yhteysväliillä Lahti-Jyväskylä. Hankkeiden

kustannukset ovat yhteensä 25 milj. euroa. Hankkeilla parannetaan pääväylän liikenneturvallisuutta ja palvelutasoa.

Hankkeet ovat:

Vt 4 Leivonmäen pohjoispuolella, Joutsa (12 M€)

Hankkeessa toteutetaan ohituskaistojen rakentaminen Leivonmäen pohjoispuolelle, Naukjärven kohdalle.

Vt 4 Vestonmäen kohta, Toivakka (8 M€)

Hanke mahdollistaa keskikaiteiden rakentamisen nykyiselle ohituskaistaosuudelle.

Vt 4 Oravasaaren eritasoliittymä, Jyväskylä (5 M€)

Hankkeessa rakennetaan eritasoliittymä täydentämällä nykyinen risteyssilta rampeilla.

Uudeltamaalta investointiohjelmaan sisältyy suurena kehittämishankkeena valtatie 4 parantaminen välillä Kehä I - Kehä III (Ilmasillan eritasoliittymä ja liikenteen hallinta välillä Koskela-Järvenpää). Hankkeen kustannusarvio on 102 M€.

Lisäksi investointiohjelmassa mainitaan MAL-seutujen yhteisrahoitteisena hankkeena Vt 4 parantaminen Palokan kohdalla (n. 14 M€). Hanke ei kuitenkaan sisälly investointiohjelmaan. Nelostie E75 ry katsoo, että kyseinen kehittämishanke tulee sisällyttää lopulliseen investointiohjelmaan.

Nelostie E75 ry on määritellyt osana toimintaansa valtatie 4 parantamiseen tähtäävät kärkihankkeet. Hankkeisiin kuuluu mm. Vt 4 parantaminen välillä Leivonmäki-Vaajakoski. Investointiohjelmassa esitetty ja edellä mainittu kolmen kehittämishankkeen kokonaisuus (Vt 4 Lahti-Jyväskylä, 25 M€) vastaa osin tämän välin kehittämistarpeisiin. Muista Nelostie E75 ry:n kärkihankkeista investointiohjelmaan eivät kuitenkaan sisälly Vt 4 parantaminen Vaajakosken kohdalla, Vt 4 Jyväskylän kohdalla (Aholaita-Lohikoski) ja Oulu-Kemi II-vaihe.

Nelostie E75 ry näkee suurena ja korjattavana puutteena sen, että vaikutuksiltaan merkittävimmät Vt 4 kehittämiskohteet (Jyväskylästä

pohjoiseen) eivät investointiohjelmaan sisälly. Investointiohjelma ei tältä osin pysty osoittamaan uskottavaa kehittämisspolkua, jotta valtatielle 4 määriteltyyn tavoitetasoon päästäisiin. Valtatien 4 keskeisimmät kehittämishankkeet tulee sisällyttää investointiohjelmaan. Nelostie E75 ry toteaa lisäksi, että edellä todettujen puutteiden vuoksi investointiohjelma ei esitetystä muodosta soveltu talousarvioesityksen valmistelun pohjaksi.

Jyväskylässä 15.9.2021

Heikki Tervanen
hallituksen puheenjohtaja